

**Mälaröarnas
Naturskyddsförening**

Program hösten 2018

VÄLKOMNA TILL MNF:S HÖSTPROGRAM 2018

Sommaren 2018 har varit extrem i flera avseenden, inte minst klimatmässigt. Den har präglats av höga temperaturer, ofta över trettio grader i skuggan, och en långvarig torka, som sträckt sig från sen vår till en bit in i augusti. Det torra och soliga vädret har varit positivt för alla badvänner och soldyrkare, men har orsakat stor skada på jordbruket och boskapshållningen. En avsevärt minskad skörd är att vänta och det råder stor brist på lämpligt djurbete. Många gårdar med stor djurbesättning har övervägt nödslakt.

Skogsnäringen har sannolikt varit den mest utsatta verksamheten, främst på grund av de många och stora skogsbränderna som härjat. Omfattande insatser från brandförsvaret, frivilliga samt importerad arbetskraft och materiel har begränsat skadorna, även om endast kraftiga och ihållande regn kan släcka brandhärdarna definitivt. Många växter tycks ändå ha klarat sig hyggligt, vilket vi bland annat kunde konstatera vid våra besök vid slätterhagen i naturreservatet Väsby hage, där krissla, ängsskära, vildlin och rosettjungfrulin ännu hållit sina ställningar. Tyvärr har vårt hopp om en lyckad slätter, ”grusats” av att betesdjuren nyligen lyckats ta sig in i hagen och betat rent. Det är olyckligt men förståeligt, eftersom omgivande betesmarker varit sällsynt magra i år.

Våra efterlängtnade mälarsvampar har ännu inte kommit igång på allvar. Lite tidig sommarkarljohan har vi kunnat njuta av liksom enstaka snöbollschampinjoner på friska ängsmarker, men för övrigt är det svampfritt.

Ett flertal av våra fagraste fjärilar tycks ha mått väl av värmen och celebriteter som sorgmantel, aspfjäril, amiral, tistelfjäril och citronfjäril har varit talrikare än på länge. Fjolårets rika bärskördar kommer knappast att upprepas i år men äppelträden dignar redan under frukternas tyngd. Det ligger trots allt en viss tjusning i att inget år är det andra likt och att vi förhoppningsvis i framtiden kan möta våra olika årstider med spänning och förväntan.

Nu väntar ett val den 9 september med oförutsägbart resultat, såväl politiskt som miljömässigt. Vi får hoppas att förnuftet triumferar över populism och rena lögner!

Bo Nylén, ordförande

VÅR ÅRLIGA SVAMPUTSTÄLLNING

Lördag-söndag 8-9 september kl. 11.00-16.00 i
TräsjöGården, sjöscouternas hus vid Jungfrusund. Buss 342
från Ekerö centrum till hpl Ekebyhovsbacken.

Efter en ovanligt het och torr sommar har de första lågtrycken äntligen bevattnat våra ängs- och skogsmarker. Förhoppningarna om en god svampsäsong har ökat avsevärt genom den lokalt rikliga nederbörden, som vi får hoppas fortsätter ett tag framöver. Vi ser med försiktig optimism fram emot en helg i TräsjöGården, där vi hoppas att våra läckraste och mest eftersökta svamparter får trängas med våra giftigaste, så att en direkt jämförelse kan göras. Dessutom förväntar vi oss att viktiga representanter för de största svampgrupperna som kremlor, riskor, spindlingar, soppar och champinjoner ska kunna presenteras utförligt på våra utställningsbord nära den vackra målarviken Rörmaren. Kl. 14.00 båda dagarna kåserar MNF:s jourhavande svampkännare Bosse Nylén över de utställda arternas ekologi, förekomst, ätlighet och giftighet. Välkomna, gärna med egna korgar, till evenemanget, där Bosse med kolleger ansvarsfullt skiljer lömskt från ofarligt.

ÄPPLETS EGEN DAG

Söndagen den 23 september kl. 12.00 – 16.00 på Ekebyhovs slott.

I god tid inför denna färgsprakande fruktfest har utvalda representanter för de vackraste sorterna i vår rika äppelflora vaxats och polerats för att förgylla den högtidliga utställningen, där såväl välkända som mera exklusiva sorter kan studeras och beundras. En vandring genom de rika och spännande äppelodlingarna i parken hör till traditionen. Besökare med egna äpplen av dunkel härkomst kan ta med dessa för bestämning av jourhavande pomologer – fem exemplar av varje sort är önskvärt. MNF:s egna, ytterst erfarna och välpolerade äppelkännare, Marianne Wiman och Sture Nordmark, delar frikostigt med sig av sina kunskaper om de ädla frukterna från Edens lustgård.

Obs! Beskräningsdag i Ekebyhovs äppelgenbank.

Söndagen den 9 september från kl. 10.00 ges ett värdefullt tillfälle att få insikt i hur äppelträden i parken bör beskäras.

NATURVANDRING I MUNSÖBYGDEN

Söndagen den 7 oktober. Samling kl. 09.30 vid kommunhuset Tappström. Upphämtning några minuter senare vid COOP Träkvista samt vid ICA Nyckelby.

Norra Munsö hör till vår kommuns mest storslagna och intressanta miljöer. Vidsträckta betes- och odlingsmarker inramas av skogar och lundar, där den kalkrika jordmånen ger en ytterligt varierad flora, såväl botaniskt som mykologiskt. Dessutom har attraktiva viltvatten tillskapats, där fågellivet periodvis är koncentrerat och individrikt. I synnerhet gäss av olika arter samlas under hösten i stort antal för att beta på fälten och ”äta upp sig” inför flyttningen söderut. Även sångsvan och tranor låter sig gärna beskådas här liksom - under goda väderleksförhållanden - olika rovfåglar. Under vår färd norrut stannar vi till vid Bonadammen samt vid Löten, varifrån vi vandrar ett stycke ut mot fiskesjöarna och ”ökenlandskapet”, där sprängmassor från Förbifarten ska deponeras. Varma kläder, kikare och en behändig matsäck passar väl in i dagens koncept anser ledarna Kenneth Bengtsson och Bosse Nylén.

JUNGFRUSUNDSÅSEN – PÄRLAN I VÅR NÄRMILJÖ

Lördagen den 13 oktober. Samling kl. 10.00 vid
Ekebyhovs slottsparkering

Jungfrusundsåsen hoppas vi ska bli vårt första kommunala naturreservat. Än så länge har inget formellt avtal upprättats, men genom dagens vandring hoppas vi kunna aktualisera ärendet och sätta lite press på beslutsfattarna. Färdvägen går från Ekebyhovs vackra bokskog via den odlade dalgången med kommunens största ek till den storslagna utsikten mot Jungfruholmarna. Därefter besöker vi de större barr- och blandskogarna nära Rödsten, vars strandområden är starkt kuperade med spår av gammal grustäkt, något som inte sällan är gynnsamt för lite ovanligare växter. Området är som helhet rikt på svamp, så en kaffekorg med lite utrymme för trattkantareller kan rekommenderas av våra välorienterade vandrare Pelle Johnsson och Bosse Nylén. En smidig handkikare och en dito lupp kan sätta ytterligare guldkant på evenemanget.

HÖSTVÅRD AV EN VÖRDAD BLÅSIPPSBACKE

Lördagen den 27 oktober. Samling kl. 10.00 vid kommunhuset Tappström för samåkning.

Malmviks praktfulla blåsippbacke blommade ymnigt under april och maj och gav oss ett entydigt svar på att våra höstliga omsorger inte varit förgäves. Som ansvarsfulla växtvårdare känner vi oss i MNF dock sällan riktigt nöjda, utan fortsätter oförtrutet denna oktoberlördag att med öm och varsam hand förbättra förutsättningarna för både gamla och nya sippbestånd att blomstra efter sin långa vinterdvala. Kanske är endast en puts eller noggrann översyn tillräcklig även vid detta tillfälle. Vårt vårdansvariga vårdvårdspår, Magnus Fürst och Marianne Wiman, lovar att nödvändiga och nyservade redskap ska finnas tillgängliga, samt att dessa kommer att hanteras värdigt och inte vårdslöst.

HELGKAFÉ PÅ SLOTTET

Lördagen den 10 november kl.12.00 – 16.00
i Ekebyhovs slott

Mälaröarnas Naturskyddsförening har denna novemberdag glädjen och äran att stå som värd för intresseföreningens kaféverksamhet, där Marianne Wiman är dagens värdinna. Våra bakverk är komponerade med utsökt smak i samklang med ekologiska ambitioner liksom även våra varma och kalla drycker. En specialkomponerad linssoppa står rykande varm och serveringsklar redan när våra första gäster anländer. Kl. 14.00, parallellt med kaféverksamheten, kommer vår egen talföre och insiktsfulle botaniker Sture Nordmark att kåsera över temat: Moss- och lavvandringar i olika naturtyper. Sannolikt har ett flertal av dessa vandringar företagits i vår egen kommun, inte minst på Färingsö, där Sture är särskilt väl bevandrad. Dessutom svarar Sture även vänligt och tålmodigt på besökarnas många mossiga och ”laviga” frågor. Obs! Ring gärna Marianne 070-874 58 31 och erbjud er att baka något läckert till vår kafédag. Serveringshjälp är särskilt välkommen, alla behövs!

KÄNDA OCH OKÄNDA VARELSER I MÄLARENS VATTEN

Onsdagen den 21 november kl. 19.00 i Ekebyhovs slott.

Vi MNF:are och privilegierade öbor har så gott som dagligen kontakt med vatten från vår omgivande sjö, Mälaren, Sveriges tredje insjö i storlek efter Vänern och Vättern. Mälaren är för Stockholmsregionen en tillgång av närmast omätbart värde. Den förser oss med vårt dricksvatten, den hyser båttrafik med last och persontransporter till och från storstaden samt till de stora haven via slussarna till Östersjön. Utan ett friskt mälarvatten skulle dessutom friluftslivet med bad, segling och fiske sannolikt kollapsa och våra livsbetingelser lida en oersättlig förlust. Mälaren måste hållas i topptrim! Vattenforskarna Magnus Fürst, Thomas Lyrholm och Stefan Lundberg - musselkännare - kommer gemensamt att berätta om vårt viktigaste vatten och dess invånare, som inte enbart består av gädda och abborre, utan av många andra varelser, stora som små, och som har sin viktiga del i det ekologiska samspelet. De allvarligaste hoten mot denna vår ”pulsåder” kommer också att beröras. En angelägen afton!

2018 ÅRS BÄSTA BILDER

Torsdagen den 29 november kl. 19.00 i Ekebyhovs slott.

Det bör kännas inspirerande att få försjunka i behagliga minnen från det förhoppningsvis upplevelserika naturvårdsår som gått. Vi ”naturister” förbereder oss kanske allra bäst för den stundande vinterdvalan genom att i sofistikerad slotts atmosfär avnjuta egna och andras bilder från minnesvärda stunder under 2018. Skärpa och komposition i all ära men för oss är bildens innehåll det väsentliga, vilket bäddar för oväntade effekter och överraskningar, något som kan göra aftonen färgstark i mer än ett avseende. Ta med dina bästa bilder och bidra till säsongens första julbord, analogt såväl som digitalt! Våra ”fotogena” värdinnor Ingegerd Moberg och Birgitta Dahl undfågnar både skådare och visare med ekokaffe och dito te samt turochreturkaka.

Viktigt att komma ihåg under hösten:

MNF har sedan 2010 programsamarbete med

Studieförbundet Vuxenskolan

vilket under denna höst bland annat innebär en

SVAMPKURS med **Bo Nylén**, där både svampkunskap och matlagningstips står på menyn.

Ring 08-120 55 100 och anmäl dig så snart som möjligt till **Vuxenskolan**

eller mejla: www.sv.se/stockholm

Klicka därefter på **kommuner** och välj **Ekerö**

På **Svampens dag**, söndagen den 2/9, kommer ett bord med årets aktuella svamparter att vara utställt till beskådande i **Bergianska trädgården** kl. 11.00 – 15.00.

Den årliga **svamputställningen** på **Naturhistoriska riksmuseet** kommer att pågå under lördag-söndag den 15-16/9. Vi hoppas på många arter och besökare.

Båtresor med svampplockning kan, om väder och vind tillåter, komma att genomföras under hösten, främst med den trivsamma och sjösäkra båten **Joséphine** där **Bo Nylén** kommer att vara ledare.

Det går utmärkt att ringa redan nu och boka på telefon nr **08-661 88 80** alt hemsida **www.josephine-charter.com**

OBS! Glöm inte att varje ny medlem i MNF är en delseger för miljön. Ring bara MNF (Bo Nylén) 070-220 65 74 eller Naturskyddsföreningens riksorganisation 08-702 65 00 och anmäl!

<http://malaroarna.naturskyddsforeningen.se>
är som sagt adressen till vår ärliga, härliga och högintressanta hemsida!